

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

ทิววรรณ เกื่อนยัง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กุมภาพันธ์ 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

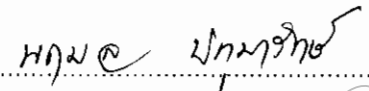
การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

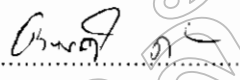
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2552

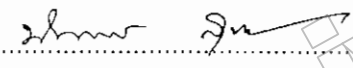
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ทิววรรณ เกื้อนยัง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

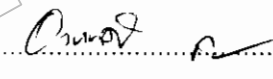
.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ปทุมารักษ์)

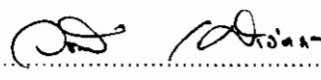
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.อาภรณ์ ดীনาน)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

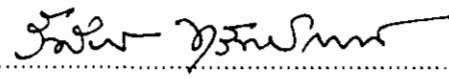
.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน สุวรรณรูป)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ปทุมารักษ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อาภรณ์ ดীনาน)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เตียวอัครเศ)

คณะพยาบาลศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชนิกรรณ์ ทรัพย์ภรานนท์)

วันที่.....22.....เดือน.....กุมภาพันธ์.....พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงเพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ปทุมรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา และแนะนำแนวทางในการทำวิจัยที่ถูกต้อง ให้กำลังใจ และช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้และประสบการณ์อย่างถูกต้องจากการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ รวมทั้งช่วยให้คำแนะนำในการดำเนินชีวิต และการทำงาน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อาภรณ์ ดีนาน อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจ ในการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทวัน สุวรรณรูป และรองศาสตราจารย์ ดร. วรณีย์ เตียววิเศษ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และขอขอบคุณ อาจารย์รุ่งโรจน์ กฤตยพงษ์ และคณะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน สุวรรณรูป และอาจารย์ อัจฉราพร สีหิรัญวงศ์ คุณกรรณิกา คงหอม และคุณน้ำเพชร หล่อตระกูล ที่อนุญาตให้นำเครื่องมือของท่านมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมุทรปราการ รองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาล หัวหน้าแผนกผู้ป่วยนอก และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ในโรงพยาบาลสมุทรปราการ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ และให้แนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลที่เกิดประโยชน์แก่ผู้รับบริการ นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้อย่างยิ่ง จึงทำให้งานวิจัยสำเร็จลงด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และทุกคนในครอบครัวที่ให้ความรัก ความเข้าใจ และเป็นกำลังใจอันล้ำค่าอย่างยิ่ง

ประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบเพื่อเป็นกตัญญูตเวทีตา แต่ผู้มีพระคุณของผู้วิจัยทุกท่าน ที่ทำให้ประสบความสำเร็จมาในวันนี้

ทิวาวรรณ เกื้อนยัง

47921957: สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่; พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คำสำคัญ: พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ/ การรับรู้ภาวะสุขภาพ/ การรับรู้ความต้องการการดูแล/
การสนับสนุนทางสังคม/ ญาติผู้ดูแล/ โรคหลอดเลือดสมอง

ทิวาวรรณ เกื้อนยัง: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของญาติผู้ดูแล
ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง. (FACTORS INFLUENCING HEALTH PROMOTING BEHAVIORS
AMONG FAMILY CAREGIVERS OF STROKE PATIENTS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์:
นฤมล ปทุมรักษ์, Ph.D., อภรณ์ ตีนาน, Ph.D. 89 หน้า. ปี พ.ศ. 2554.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพและปัจจัยที่มีอิทธิพล
ต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง กลุ่มตัวอย่างเป็นญาติ
ผู้ดูแลที่พาผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมาตรวจที่แผนกผู้ป่วยนอก คลินิกอายุรกรรม โรงพยาบาล
สมุทรปราการ จำนวน 81 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของ
ญาติผู้ดูแลและของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง แบบสอบถามภาวะสุขภาพทั่วไป แบบสอบถาม
ความต้องการการดูแล แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม และแบบวัดวิถีการดำเนินชีวิตเพื่อ
ส่งเสริมสุขภาพ - II

ผลการวิจัยพบว่า ญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอยู่ใน
ในระดับปานกลาง พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการและด้านการพัฒนาทางจิตวิญญาณ
อยู่ในระดับดี ส่วนพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การรับผิดชอบต่อ
สุขภาพ การจัดการกับความเครียดและการเคลื่อนไหวร่างกาย อยู่ในระดับปานกลาง จากการ
วิเคราะห์สมการถดถอยพบว่าคุณสมบัติที่สามารถทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของญาติ
ผู้ดูแลคือปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม และการรับรู้ความต้องการการดูแลผู้ป่วย ซึ่งร่วมกัน
ทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพได้ร้อยละ 21 ($R^2 = .21, p < .001$) โดยที่การสนับสนุนทาง
สังคมเป็นปัจจัยที่ทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพได้มากที่สุด ($\beta = .41, p < .001$) ตามด้วย
การรับรู้ความต้องการการดูแลผู้ป่วย ($\beta = -.25, p < .05$) ส่วนการรับรู้ภาวะสุขภาพไม่มี
ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของญาติผู้ดูแล

ดังนั้นการพัฒนากิจกรรมทางการพยาบาลที่ส่งเสริมการสนับสนุนทางสังคมและจัด
กิจกรรมที่ช่วยเหลือญาติผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน จะทำให้ญาติผู้ดูแล
มีการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพได้อย่างเหมาะสม

47921957: MAJOR: ADULT NURSING; M.N.S. (ADULT NURSING)

KEYWORDS: HEALTH PROMOTING BEHAVIOR/ PERCIECE HEALTH STATUS/
CAREGIVING DEMAND/ SOCIAL SUPPORT/ FAMILY CAREGIVER/
STROKE

THIWAWAN THUENYANG: FACTORS INFLUENCING HEALTH PROMOTING
BEHAVIORS AMONG FAMILY CAREGIVERS OF STROKE PATIENTS. ADVISORY
COMMITTEE: NARUMON PATHUMARAK, Ph.D., APORN DEENAN, Ph.D., 89 P. 2011.

The purpose of this study aimed to examine health promoting behaviors and to identify factors influencing health promoting behaviors among family caregivers of patients with stroke. Eighty – one family caregivers who brought stroke patients to the follow-up visit were obtained from medical out-patient clinic of Samutprakan Hospital. The research instruments were of Demographic Questionnaire, General Health Survey, Caregiving Demand Questionnaire, Social Support Questionnaire and Health Promoting Lifestyle Profile – II.

The study results showed that family caregivers had moderate levels of health promoting behaviors. Participants reported good levels of health promoting behaviors in the domain of nutrition and spiritual growth while interpersonal relations, health responsibility, stress management, and physical activities domains were rated at a moderate level. The multiple regression analysis revealed that 21 % of the variance in health promoting behaviors were significantly explained by social support and caregiving demand ($R^2 = .21, p < .001$). Social support made most significant explanation in health promoting behaviors ($\beta = .41, p < .001$), followed by caregiving demand ($\beta = -.25, p < .05$). However, in this study, perceived health status was not found to be associated with health promoting behaviors

This study suggested that intervention aiming at enhancing social support and focusing on helping family caregivers to take better care for patients with stroke can promote family caregivers engaging in health promoting behaviors.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ท
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	5
คำถามการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
โรคหลอดเลือดสมอง.....	10
ญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง.....	15
พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง.....	18
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง.....	21
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	27
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	27
สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพเครื่องมือ.....	28
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง	33
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
4 ผลการวิจัย	34
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	34
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา	43
ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะสุขภาพ การรับรู้ความต้องการ การดูแลผู้ป่วย การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของญาติ ผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง	44
ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วย โรคหลอดเลือดสมอง	45
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	47
สรุปผลการวิจัย	47
อภิปรายผล	48
ข้อเสนอแนะด้านการนำผลการวิจัยไปใช้	53
ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป	53
บรรณานุกรม	54
ภาคผนวก	65
ภาคผนวก ก	66
ภาคผนวก ข	74
ภาคผนวก ค	79
ภาคผนวก ง	82
ประวัติย่อของผู้วิจัย	89

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวน ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง (N=81).....	35
2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าพิสัย ของข้อมูลส่วนบุคคล ของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง (N=81).....	39
3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วย (N=81).....	42
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัย และการแปลผลของคะแนนพฤติกรรม ส่งเสริมสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง (N=81).....	43
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัย และการแปลผลของคะแนนการรับรู้ภาวะ สุขภาพ การรับรู้ความต้องการการดูแลผู้ป่วย และการสนับสนุนทางสังคมของ กลุ่มตัวอย่าง (N=81).....	44
6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่าง การรับรู้ภาวะสุขภาพ การรับรู้ ความต้องการการดูแลผู้ป่วย การสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมส่งเสริม สุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง (N=81).....	45
7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง การรับรู้ความต้องการการดูแลผู้ป่วย การสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง (N=81).....	46

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 9

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University